

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.V.30.311/2021/5.

A tanács tagjai: dr. Puskás Péter a tanács elnöke
dr. Csesznok Judit Anna előadó bíró
dr. Bartal Géza bíró

A felperesek: I. rendű
cím1
II. rendű
cím1

A felperesek képviselője:
dr. Serfőzőné dr. Fábián Erzsébet ügyvéd
cím2

Az alperesek: I. rendű
cím3
II. rendű
cím4

Az I. rendű alperes képviselője:
NAGY és KISS Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd
cím5

A II. rendű alperes képviselője:
dr. Ruszoly-Boza Tünde kamarai jogtanácsos
cím4

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Ítéltábla
4.Pf.20.735/2020/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Balassagyarmati Törvényszék
27.P.20.093/2020/13.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperes részére 254.000 (kétszázötvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

– Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.102.500 (egymillió-százkétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2008. augusztus 19-én az I. rendű felperes 13.000.000 forint, CHF alapú kölcsön nyújtása iránt kölcsönkérelmet terjesztett elő az F. Zrt.nél (a továbbiakban: I. rendű alperesi jogelőd). A kérelem tartalmazta az I. rendű felperes nyilatkozatát arról, hogy megértette és tudomásul vette az I. rendű alperesi jogelőd felvilágosítását, miszerint a devizában kért kölcsön vonatkozásában az árfolyamváltozásból eredően árfolyamkockázata keletkezik.

[2] A felperesek 2008. szeptember 18-án aláírták az I. rendű alperesi jogelőd „A külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű tájékoztatóját (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat), amelyben az I. rendű alperesi jogelőd felhívta az ügyfél figyelmét arra, hogy a devizában történt finanszírozás választásával élvezheti a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. A kölcsönszerződés megkötésével az ügyfél tudomásul vette, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az általa választott külföldi devizában fizeti vissza. Tekintettel arra, hogy a forint és az ügyfél által szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya – árfolyam – a napi piaci mozgások hatására változhat, a bank felhívta az ügyfél figyelmét, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés az ügyfélnek előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”: a tőke összeg és kamatainak megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges – tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell – a megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követ. A bank nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az ügyfélnél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja. A tájékoztatás utolsó előtti bekezdése szerint a kölcsönszerződésen az ügyfelek aláírásukkal igazolták, hogy ennek a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kaptak, a kockázati összetevőket ismerik, és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánják venni.

[3] 2008. szeptember 18-án a felperesek, mint adósok és zálogkötelezettek és az I. rendű alperesi jogelődjé hitelező és zálogjogosult hitelkiváltás (az O. Zrt.-vel 2007 november hónap 30-án kötött kölcsönszerződés alapján fennálló kölcsöntartozás) céljából önálló zálogjoggal biztosított, deviza alapú, szabad felhasználású kölcsönszerződést kötöttek (a továbbiakban: 2008-as szerződés), amelyben az I. rendű alperesi jogelőd ingatlant terhelő önálló zálogjog alapítása mellett az adósok részére 130.073 CHF összegű hitelkeret terhére kölcsönöket nyújt.

[4] A 2008-as szerződés I.1.3.1.) pont szerint az első kölcsön összege 82.773 CHF folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott és hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi árfolyamon számított forint ellenértéke, de legfeljebb 11.200.000 forint.

[5] Az I.1.3.2. pont szerint a második kölcsön összege maximum a fedezetül szolgáló ingatlan mindenkor aktuális hitelbiztosítéki értéke 90%-ának a folyósítás napján érvényes, a Hitelező által alkalmazott és Hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi árfolyamon számított deviza ellenértéke, és a már folyósított kölcsön, kölcsönrészek fennálló összegének különbözete. A harmadik kölcsön összege maximum a fedezetül szolgáló ingatlan mindenkor aktuális hitelbiztosítéki értéke 110%-ának a folyósítás napján érvényes, a Hitelező által alkalmazott és Hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi árfolyamon számított deviza ellenértéke, és a már folyósított kölcsön/kölcsönrészek fennálló összegének különbözete. Az egyes kölcsönök (kivéve az első kölcsön) több részletben is lehívhatóak azzal, hogy az egyes lehívások – a folyósítás napján érvényes, a Hitelező által alkalmazott és Hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi árfolyamon számított – forint ellenértékének el kell érnie a 300.000 forintot.

[6] Az I.5. pont alapján a felperesek tudomásul vették és vállalták, hogy amennyiben egy esetleges árfolyamváltozás következtében az első kölcsön összege nem fedezné jelen szerződés 1.1.2. pontjában meghatározott hitelkiváltási cél megvalósítását, úgy a különbözetet kötelesek a folyósítás napját követő 15 munkanapon belül a kiváltandó kölcsönt nyújtó hitelintézet részére közvetlenül megfizetni.

[7] Az I.4.3. pont szerint – a kölcsön teljes, I.1.1. pontban meghatározott devizaösszeg igénybevételét feltételezve – az induló havi törlesztő részlet 1.049,19,-CHF.

[8] A III.2. pontban a felperesek elismerték, hogy a hitelező árfolyamkockázatról adott részletes tájékoztatását megismerték, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őket terhelő árfolyamkockázattal tisztában vannak, továbbá tudomásul vették, hogy e kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tették és a kockázatot fizetőképességüknek és vagyoni helyzetüknek megfelelően mérlegelve vállalták.

[9] A 2008-as szerződést a felek 2009. július 27-én a futamidő hosszabbításával és az esedékességi nap időpontjával módosították.

[10] 2009. július 27-én – a 2008-as szerződés megkötése óta bekövetkezett kedvezőtlen pénzügyi változásokra, valamint a felperesek fizetési képességének romlására tekintettel – az I. rendű alperes jogelődje, mint hitelező és a felperesek, mint adósok és zálogkötelezettek 20.900 CHF kölcsön nyújtására „deviza alapú áthidaló szerződés” megnevezésű újabb ingatlan jelzálogkölcsön-szerződést (a továbbiakban: 2009-es szerződés) kötöttek, amely utalt a 2008-as szerződésre, mint előzményre.

[11] A 2009-es szerződés 9.2. pontja tartalmazta a felperesek azon nyilatkozatát, hogy kölcsön árfolyamkockázatára vonatkozó, hitelező által részükre nyújtott részletes tájékoztatást megismerték, a devizahitel igénybevételével együtt járó, és kizárólagosan őket terhelő árfolyamkockázattal tisztában vannak; a szerződés aláírásával tudomásul veszik, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben viselik; kijelentik, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tették, és a kockázatot fizetőképességüknek és vagyoni helyzetüknek megfelelően mérlegelve vállalták.

[12] Az I. rendű alperesi jogelőd a felperesekkel szemben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) alapján őt terhelő elszámolási kötelezettségének eleget tett.

[13] Az I. rendű alperesi jogelőd a felperesekkel szembeni követelését 2016. február 29-én a II. rendű alperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[14] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a 2008-as és a 2009-es szerződés teljes egészében érvénytelen, mert a szerződések megkötésénél a felperesek a pénzügyi intézménytől nem kaptak megfelelő, világos és érthető tájékoztatást az árfolyamkockázatról, a felperesek megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írtak alá. A szerződések megkötésekor az I. rendű alperes jogelődje a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) vonatkozó rendelkezései megsértésével járt el, a szerződések ezért érvénytelenek, amelynek jogkövetkezményeként az árfolyamkockázat kiküszöbölésével a szerződések érvényessé nyilvánítását kérték.

[15] Az alperesek érdemi ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték arra hivatkozva, hogy a szerződésekbe és a külön okiratba foglalt tájékoztatás a jogszabályoknak és a 6/2013, valamint a 2/2014 Polgári jogegységi határozatoknak (a továbbiakban: 6/2013 PJE és 2/2014 PJE határozat) megfelelt.

Az első és másodfokú ítélet

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[17] Döntését azzal indokolta, hogy a kihallgatott tanú vallomása alapján a devizahitel kockázatára vonatkozó tájékoztatást a felperesek megkapták, a kockázat mértéke előre nem volt látható. A kölcsönkérelem 2008. augusztus 19-én került előterjesztésre, amely már tartalmazta, hogy a kölcsönigénylő a bank felvilágosítását – amely szerint a devizában kért kölcsön vonatkozásában az árfolyamváltozásból eredően a kölcsön adósának árfolyamkockázata keletkezik – megértette és tudomásul veszi. A kölcsönkérelem benyújtása és a kölcsönszerződés megkötése között eltelt több hét alatt a felpereseknek lehetősége és egyúttal, mint átlagos fogyasztónak, kötelezettsége is volt tájékozódni a szerződés esetleges kockázatairól. A felperesek a kölcsönszerződés aláírását megelőzően a kölcsönszerződést elolvashatták, áttanulmányozhatták, és a kölcsönszerződésen túlmenően külön kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak. Mindezek alapján a felpereseknek tisztában kellett lenniük az árfolyamkockázat mibenlétével, jelentőségével.

[18] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a 2008-as kölcsönszerződés III.2. pontjába foglalt tájékoztatás és a kockázatfeltáró nyilatkozat a rHpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseinek, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által a C-26/13., C-186/16., C-126/17., C-51/17. és C-227/18. számú határozatokban rögzített követelményrendszernek megfelelt. A kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatás, továbbá a külön okiratba foglalt és aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felperesek számára egyértelműnek és világosnak kellett lennie annak, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őket terheli, és az árfolyamváltozásnak nincs

maximalizált felső határa. A kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelműen tartalmazta azt is, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat, továbbá ezen kockázat vagyoni hatásait teljes mértékben a felperesek viselik. Ettől eltérő tájékoztatás megtörténtét a felperesek nem bizonyították.

[19] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy előre nem határozható meg az, hogy az egyes devizanemek árfolyama a kölcsön futamideje alatt milyen módon és mértékben fog változni, így a pénzügyi intézményektől nem várható el az, hogy a futamidő végéig előre, pontosan meghatározzák az árfolyam változásának irányát és mértékét. A felperesi érveléssel szemben olyan kötelezettség sem terhelte a pénzügyi intézményeket, hogy visszamenőlegesen 25 évre az árfolyamok alakulását ismertessék az adósokkal. Amennyiben a pénzügyi intézmény felhívja a fogyasztó figyelmét az árfolyamváltozás kockázatának a fennállására, továbbá, hogy az árfolyamváltozás esetén jelentős mértékben növekedhet a fogyasztók kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége és ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli, eleget tesz a tájékoztatási kötelezettségének.

[20] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira utalva helybenhagyta.

[21] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a C-511/17. számú ítélet indokolása (30), (31), (32) bekezdésére, valamint a rPtk. 209. § (2) bekezdésére figyelemmel vizsgálta, hogy a perbeli szerződés tartalmazza-e a kölcsön tárgyát képező teljes összeg, a törlesztőrészletek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható módon történő feltüntetését. E körben kifejtette, hogy a 2008-as szerződés I. rész 1.1, 1.3.1, 1.3.2. pontjában meghatározásra került a szerződés tárgya: 130.073 CHF összegű hitelkeret nyújtása, az erre tekintettel biztosított kölcsönök mértéke, illetve a forintra történő átszámításuk során alkalmazott árfolyam. A 3. pont tartalmazza a törlesztőrészletek esedékességének időpontját, az induló éves ügyleti kamatlábat, a folyósítási jutalék mértékét, míg a 4. pont rögzíti a kölcsön és járulékai visszafizetésének módját, meghatározva a kölcsön induló havi törlesztőrészletét és a folyósítási jutalék mértékét CHF-ben, valamint az alkalmazandó HUF/CHF árfolyamot. A 2009-es kölcsönszerződés szintén tartalmazza ezeket az adatokat, így nem voltak elzárva a felperesek attól, hogy a szerződések aláírását megelőzően az esetlegesen számukra kedvezőtlen árfolyamváltozással kapcsolatban számításokat végezzenek, és következtetéseket vonjanak le annak a gazdasági helyzetükre gyakorolt hatásáról. Az I. rendű alperesi jogelőd tájékoztatása tehát mindenben megfelelt a felperesek által felhívott EUB ítéleteknek.

[22] A felperesek azon fellebbezési érvelése kapcsán, amely szerint a szerződéskötés időpontjában köztudomású volt a CHF hitelek kockázatmentessége, illetve alacsony kockázata és hogy az I. rendű alperes általános tartalmú tájékoztatása alapján nem volt érthető az, hogy a deviza árfolyamának változása esetén őket milyen negatív pénzügyi kötelezettség terheli, a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felperesi kölcsönigénylés és az 2008-as szerződés megkötése közötti egy hónap alatt a forint árfolyama a svájci frankéhoz képest 4,64 %-kal romlott, míg az 2009-es szerződés időpontjára 19,22%-os volt a kedvezőtlen árfolyamváltozás. A felperesek már korábban is CHF-ben adósodtak el, ezért mindezekből az I. rendű alperesi jogelőd tájékoztatása mellett le kellett tudniuk vonni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt esetleges jelentős gazdasági követelményeivel kapcsolatos megfelelő következtetést.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[23] A jogerős ítélet ellen a felperesek éltek felülvizsgálati kérelemmel, amelyben a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

[24] Megsértett jogszabályként a rPtk. 205. §-át, a 209. § (1) és (2) bekezdését, a rHpt. 203.§ (4) bekezdését, továbbá a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozataival kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény), valamint a DH2 törvény rendelkezéseit jelölték meg.

[25] A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a szerződések megkötésének időpontjában a rHpt. előírta, hogy ha a pénzintézet lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására szolgáló szerződést, akkor kockázatfeltáró nyilatkozatban kell ismertetnie az ügyletben rejlő kockázatot. A devizahiteles törvény előírta, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak devizahiteles szerződés esetén többek között tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletekre. A törvény konkrét rendelkezést nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a devizaárfolyam kockázat ismertetése voltaképpen mit jelent, így a hazai bíróságok és az EUB gyakorlata alapján alakult ki, hogy mit kellett ismertetnie a pénzintézetnek. A per tárgyát képező szerződések esetében az árfolyamkockázatról kapott tájékoztatás az így kialakult szempontrendszernek és a megjelölt jogszabályoknak nem felelt meg.

[26] A felperesek tájékoztatása ténylegesen csak arra terjedt ki, hogy devizaalapú kölcsönszerződést kötnek, és az a forint alapú szerződésekhez képest magasabb kockázatot jelent. Nem került rögzítésre azonban az, hogy az árfolyam fogyasztó számára kedvezőtlen változásának felső határa nincs, a felperesek pedig nem banki szakemberek. A szerződések megkötésére anélkül került sor, hogy a felperesek a pénzügyi intézménytől megfelelő, világos és érthető tájékoztatást kaptak volna az árfolyamkockázatról, a felperesek megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írtak alá.

[27] Kifejtették továbbá, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az 2008-as szerződés megkötésére és a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására ugyanazon a napon került sor. A felpereseknek ezért a másodfokú bíróság érvelésével szemben az árfolyam változásával kapcsolatos előzetes számítások végzésére, illetve az árfolyamkockázat mibenlétének tisztázására nem volt lehetősége. Utaltak arra is, hogy bár a jogerős ítélet szerint nyilvánvaló volt az árfolyamveszteség mindenki számára, sőt 19,22%-os volt árfolyamomlás, az I. rendű alperesi jogelőd a kockázatfeltáró nyilatkozatban vagy magában a szerződésben nem szerepeltette ezt az általa tudott tény. Ezzel szemben a tájékoztatás kitért arra, hogy e finanszírozásnak az az előnye, hogy ha a forinttal szemben esik az árfolyam, úgy csökken a finanszírozás forint ellenértéke, vagyis a tőkeösszeg és kamat visszafizetése kevesebbe kerül. A szerződési feltételeknek mind a hitelt nyújtó, mind a hitelt felvevő szerződő fél számára egyértelműnek és világosnak kell lennie, amely a jelen esetben jogszabálysértés nélkül nem volt megállapítható.

[28]

Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban való fenntartására irányult, utalt annak helyes indokaira és lényegében megismételte az eljárás korábbi szakaszaiban előadott álláspontját.

[29] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a hivatkozott okokból nem jogszabálysértő. A Kúria a másodfokú bíróság helytálló indokaival egyetértett, a felülvizsgálati kérelem érveivel kapcsolatban mutat rá a következőkre.

[31] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem a rendes jogorvoslat (fellebbezés) alapján hozott jogerős bírósági határozat valamely anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdésben megmutatkozó hibájának orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok keretei között bírálhatja felül: köti a kérelemben megfogalmazott jogszabálysértés, annak tartalmi körülírása. Erre tekintettel érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatóak, amelyek esetében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi követelményei maradéktalanul teljesülnek: a felülvizsgálati kérelem tartalmazza a megsértett jogszabályhelyet és a megjelölt jogszabályhely megsértésének indokait. [rPp. 272.§ (2) bekezdés]. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell ezekkel a tartalmi követelményekkel. A hiányos hivatkozásokat a Kúria érdemben nem bírálja el. [A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja és annak indokolása, Pfv.V.20.831/2021/8., Pfv.V.20.032/2022/6.]

[32] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kizárólag anyagi jogszabálysértésre hivatkoztak, e körben megjelölték a megsértett jogszabályhely feltüntetése nélkül a DH1 és DH2 törvényt. A fent kifejtettekre figyelemmel azonban ezen hivatkozások nem teljesítik a rPp. 272.§ (2) bekezdése szerinti követelményeket, így azokat a Kúria nem vizsgálta.

[33] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben arra hivatkozással állították, hogy a jogerős ítélet sérti a rHpt. 203. § (4) bekezdését és a rPtk. 205. § (3) bekezdését, valamint 209. § (1) és (2) bekezdését, hogy nem a kellő időben kapták meg az árfolyamkockázatról a tájékoztatást. A szerződés és a kockázatteltérő nyilatkozat aláírására ugyanis ugyanazon a napon került sor, így nem állt rendelkezésükre megfelelő idő a szerződés áttanulmányozására, számítások végzésére, másrészt a kockázatteltérő nem volt kellően világos és egyértelmű, a tájékoztatás tartalma nem felelt meg a magyar bíróságok és az EUB által kialakított szempontrendszernek.

[34] A felperesi érvelés kapcsán a Kúria elsődlegesen arra mutat rá, hogy a másodfokú bíróság a felperesek EUB C-38/17 és C-227/18 számú ítéleteire alapított fellebbezési hivatkozására tekintettel vizsgálta és állapította meg, hogy a 2008-as szerződés a jelen ítélet tényállási részében is idézett I. rész 1.1-1.3.2, 3. és 4. pontjai – és a 2009-es szerződés hasonló rendelkezései – alapján tartalmazza a kölcsönösszeg számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható módon való feltüntetését, hiszen rögzíti a hitelkeret pontos összegét CHF-ben, a kölcsönök mértékét, illetve a forintra történő átszámításuk során alkalmazott árfolyamot, a törlesztőrészletek esedékességének időpontját, az induló éves ügyleti kamatlábat, a folyósítási jutalék mértékét, valamint a kölcsön és járulékaik megfizetésének módját, meghatározva a kölcsön induló havi törlesztőrészletét és a folyósítási jutalék mértékét CHF-ben, valamint az alkalmazandó HUF/CHF árfolyamot. A másodfokú bíróság ezen megállapításait a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem is

kísérelték meg megcáfolni. A másodfokú bíróságnak a szerződések értelmezésén alapuló megállapításaiban és következtetéseiben nem játszott szerepet, így nem bírt jelentőséggel az, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés ugyanazon a napon került aláírásra. Megjegyzi a Kúria azonban, hogy az elsőfokú ítélet [33]-[35] pontjában rögzítésre került, hogy a 2008-as szerződésre vonatkozó kölcsönkérelem benyújtása és a szerződéskötés közötti időtartamra tekintettel egyébként megfelelő idő állt rendelkezésre arra, hogy a felperesek tájékozódjanak a szerződés esetleges kockázatairól, valamint az is, hogy a felperesek a kölcsönszerződés aláírását megelőzően a kölcsönszerződést elolvashatták, áttanulmányozhatták. Az elsőfokú ítélet arra is utalt, hogy már maga a kölcsönkérelem is tartalmazta a felpereseknek azt a nyilatkozatát, hogy a bank nyújtott felvilágosítást a devizahitel kockázatairól, az árfolyamváltozásból eredő árfolyamkockázat keletkezéséről, amelyet nyilatkozatuk szerint megértettek és tudomásul vettek. Az elsőfokú ítélet ezen megállapításait a felperesek a fellebbezésükben nem vitatták, így a másodfokú bíróság erre figyelemmel, ebből kiindulva jutott a fenti következtetésekre. A felperesek érvelése így súlytalan.

[35] A felpereseknek a kockázatfeltárás nem megfelelő voltára alapított érvei sem voltak alaposak. A rPtk. 205.§ (3) bekezdése a feleket a szerződéskötés során terhelő általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget rögzíti. A fogyasztóval kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén ehhez képest a rHpt. szerződések megkötésekor hatályos 203.§ (4) és (5) bekezdése speciális tájékoztatási kötelezettséget telepít a pénzügyi intézményre, amikor előírja, hogy fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja azzal, hogy devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. Azt pedig, hogy a rHpt. ezen rendelkezései alapján kötelezően nyújtandó árfolyamkockázati tájékoztatás megfelel-e, a rPtk. 209. §-a és ezen magyar jogi szabályozás alapjául szolgáló, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelvnek, az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége vonatkozásában kialakult értelmezése tárgyában meghozott EUB ítéletek, továbbá az azokat figyelembe vevő 6/2013 és 2/2014 PJE határozatok alapján kell megítélni.

[36] Tekintettel arra, hogy a felperesek már a fellebbezési eljárásban sem állították, hogy részükre az árfolyamkockázattal kapcsolatban adott írásbeli tájékoztatás tartalmát az I. rendű alperesi jogelőd szerződéskötési folyamata során eljáró alkalmazottai által közölt valamely szóbeli tájékoztatás lerontotta volna, így az árfolyamkockázati tájékoztató világos és érthető voltát az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződések árfolyamkockázatot a felperesekre hárító, illetve árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmazó rendelkezései alapján kellett vizsgálni.

[37] Az I. rendű alperesi jogelőd perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását a Kúria már vizsgálta a Gfv.VII.30.286/2020/4. számú precedens hatályú ítéletében és azt világosnak és érthetőnek ítélte. A Kúria ezen ítéletben már kifejtette – utalva a jogerős ítélet indokaira –, hogy a deviza alapú szerződés megkötésének az árfolyam változásához kapcsolódó kockázatairól a felperesek világos, érthető tájékoztatást kaptak, amely kiterjedt arra is, hogy az árfolyamkockázatot ők viselik, és az árfolyamváltozás előre nem látható, nem kiszámítható költségeket okozhat részükre. Mindezek alapján a tájékoztatás az EUB által értelmezett átlagos fogyasztó mércéjét figyelembe véve alkalmas arra, hogy a fogyasztó tudomást szerezzen az árfolyamkockázatról, arról, hogy az reális és a gazdasági helyzetére súlyos kihatással járhat.

[38] Az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozat világos és érthető voltának, ebből következő

tisztességes jellegének megítélése a tisztességtelenség érvénytelenségi kategóriáján keresztül jogértelmezést felvető jogkérdés. Erre tekintettel az átlagos fogyasztó szempontjából felállított átláthatósági (tisztességességi) mérce azonossága folytán tehát, amennyiben a fogyasztó ugyanazt a tartalmú tájékoztatást kapta a szolgáltatótól – és nincs többlettényállási elem, amelynek értékelése más eredményre vezethetne – a Kúria a korábbi, az ítélet meghozatalakor precedens hatályú határozatnak minősülő határozataitól csak jogegységi eljárás kezdeményezésével térhet el. A Kúria a jelen ügyben azonban jogegységi eljárás lefolytatásának kezdeményezésére nem látott alapot az alábbiakra tekintettel.

[39] A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperes a rHpt. által támasztott követelményeknek megfelelően tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról. A felperesi érveléssel szemben ugyanis az átvett írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat és a tényállási részben ismertetett szerződéses rendelkezések alapján – különösen a 2008-as szerződés I. rész 1.5 pontjából kitűnően, amelyben a felperesek vállalták a kiváltandó hitelszerződés szerinti tartozás első kölcsön által az árfolyamváltozás miatt nem fedezett részének a kiváltandó kölcsönt nyújtó hitelintézet részére való megfizetését, valamint a 2009-es szerződésben rögzített, a szerződés megkötésére vezető, a 2008-as szerződés megkötése óta bekövetkezett kedvezőtlen pénzügyi változások folytán – mindkét szerződés megkötésekor világosnak kellett lennie a felperesek számára annak, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik. Tudomásukra hozta az I. rendű alperes, hogy a felvett kölcsön visszafizetendő forintösszege és a havi törlesztőrészletek összege a CHF és a HUF egymáshoz viszonyított árfolyamának alakulásától függően változhat, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben nekik kell viselniük, így a deviza alapú kölcsön felvétele fokozott kockázattal jár. A kockázatfeltáró nyilatkozat nemcsak az előnyökre, hanem a CHF árfolyamának felterpesek számára kedvezőtlen alakulására és annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására is kitért, a felterpeseknek az árfolyamkockázat számukra hátrányos következményeiből eredő terheit semmilyen módon nem maximálta és nem is mutatta jelentéktelennek.

[40] A Kúria mindezeket felül figyelembe vette azt is, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2021. november 22-én meghozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi határozata (a továbbiakban: JPE határozat) szerint a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, hogy akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamhoz képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésében esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen emelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. bekezdés)

[41] A Kúria megállapította, hogy az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatás ezeknek az elveknek is megfelel. A szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az I. rendű alperesi jogelőd nem vállal át. Így az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes,

átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó, akár jelentős hatását is.

[42] Mindezek alapján – figyelemmel arra, hogy a felperesek sem a keresetükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra – a Kúria nem látott alapot a már kialakult és fent ismertetett joggyakorlatától való eltérésre és jogerős ítéletet a rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma

Megfelelő tartalmú a deviza alapú kölcsönszerződésben az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Alkalmazott jogszabályok

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 209. §

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 203. § (4) és (5) bekezdés

Záró rész

[43] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében felperesek kötelesek az I. rendű alperes jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére a rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, a kifejtett munkával arányban határozta meg.

[44] A felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján az állam viseli.

[45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[46] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. július 7.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző